

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

تومور مغزی

بیماران مبتلا به تومور مغزی در بیشتر موارد با علائم افزایش فشار جمجمه یعنی سردرد، تهوع و استفراغ به پزشک مراجعه می‌کنند. علاوه بر این علائم، بسته به محل تومور علائمی همچون تشنج، فلج اندام‌ها و اختلالات بینایی و شنوایی هم می‌تواند بروز کند.

شیوع تومورهای مغزی در سنین مختلف متفاوت است و در کودکان و سنین بالای 55 سال بیشتر از نوع بدخیم است. در حالی که در سنین میان این دو، شیوع تومور خوش خیم و بدخیم نسبتاً یکسان است.

هنگامی که سلول‌های طبیعی، پیر و یا آسیب‌دیده می‌شوند، از بین می‌روند و سلول‌های جدیدی جای آنها را می‌گیرند. برخی اوقات، این فرآیند اشتباه پیش می‌رود و سلول‌های جدید هنگامی که بدن به آنها نیازی ندارد، تشکیل می‌شوند و سلول‌های پیر و یا آسیب‌دیده عادی از بین نمی‌روند.

تولید سلول‌های اضافی اغلب تشکیل توده‌ای از بافت را می‌دهد، که به آن رشد زائد و یا تومور اطلاق می‌شود.

تومورهایی که از خود مغز شروع می‌شوند، تومورهای مغزی اولیه نام دارند.

تومور خوش خیم یا بدخیم؟ تومورهای مغزی به دو نوع خوش خیم و بدخیم تقسیم می‌شوند.

تومورهای خوش خیم مغزی دارای سلول‌های سرطانی نیستند. معمولاً تومورهای خوش خیم قابل برداشتن هستند و به ندرت دوباره رشد می‌کنند. سلول‌های تومورهای خوش خیم به ندرت بافت‌های اطراف خود را مورد هجوم قرار می‌دهند و به دیگر قسمت‌های بدن گسترش نمی‌یابند.

سردردهایی که هنگام صبح بر شدت آنها افزوده می‌شود، سرفه‌های شدید، تقلای بیش از اندازه به هنگام خواب و حالت تهوع از مهم‌ترین عواملی هستند که می‌توانند احتمال ابتلا به تومور مغزی را نشان دهند. تومورهای مغزی بدخیم که سرطان مغزی نیز نامیده می‌شود، حاوی سلول‌های سرطانی هستند. تومورهای بدخیم احتمال دارد سریع‌تر رشد و تجمع کرده و یا به بافت‌های مغزی مجاور حمله کنند. البته باید گفت خوش خیم یا بدخیم بودن تومور، به تنهایی در تعیین پیش‌آگهی و آینده بیماری کافی نیست و محل تومور هم حائز اهمیت است، چون حتی یک تومور خوش خیم، اگر در محلی مهم و حیاتی قرار گرفته باشد، می‌تواند از نظر سیر بالینی بدخیم در نظر گرفته شود و به مرگ زودرس بیمار منجر شود.

علائم تومور مغزی

علائم تومور مغزی بستگی به اندازه تومور و محل آن دارد. علائم هنگامی بروز می‌کنند که تومور بر عصب‌های یک قسمت از مغز فشار بیاورد و یا به آن صدمه بزند. علاوه بر این، علائم ممکن است هنگامی آشکار شوند که تومور، مانع جریان مایع در داخل یا اطراف مغز گردد و با تجمع مایع موجب ورم مغز شود.

تومورهای مغزی می‌توانند نشانه‌های مختلفی را در پی داشته باشند که این نشانه‌ها با نوع تومور و بخشی از مغز که طی آن آسیب می‌بیند با یکدیگر تفاوت پیدا می‌کند.

دو نشانه خطرناکی که ممکن است در همان مراحل اولیه ابتلا به سرطان، خود را نمایان کنند، به دنبال افزایش فشار در بخش جمجمه در اثر بزرگ شدن تومور مغزی است و به آن افزایش فشار جمجمه ای می‌گویند.

سردردهایی که هنگام صبح بر شدت آنها افزوده می شود، سرفه های شدید، تقلای بیش از اندازه به هنگام خواب و حالت تهوع از مهم ترین عواملی هستند که می توانند احتمال ابتلا به تومور مغزی را نشان دهند. فشارهای شدید درون جمجمه ای می تواند باعث غش یا ضعف، حالت تهوع شدید گیجی و پریشانی شود.

موارد زیر رایج ترین علائم تومورهای مغزی هستند:

- سردرد که معمولا در اوایل صبح شدیدتر است. بیماران عموما اظهار می کنند که این نوع سردرد را قبلا تجربه نکرده اند، ولی کلا شبیه سردرد عادی است که در مراحل اولیه با داروهای مسکن معمولی همچون استامینوفن بهبود می یابد، اما در مراحل انتهایی این داروها تأثیری ندارد. - حالت تهوع و استفراغ، - تغییراتی در صحبت کردن، بینایی و شنوایی، - مشکلات در تعادل و راه رفتن، - تغییراتی در رفتار، شخصیت، و توانایی تمرکز، - مشکلاتی در حافظه، - انقباض ماهیچه های (صرع یا تشنج)، - خواب رفتن و یا سوزن سوزن شدن بازوها و پاها، اغلب اوقات، این علائم به علت وجود تومور مغزی نیستند و برخی دیگر از مشکلات سلامتی نیز می توانند باعث بروز این علائم شوند. اگر شما دارای هر یک از علائم بالا هستید، بایستی با پزشک مشورت کنید تا بیماری شما تشخیص داده شده و درمان شود.

راه های تشخیصی تومور مغزی

1- معاینه دستگاه عصبی: پزشک بینایی، شنوایی، هوشیاری، قدرت عضلات، هماهنگی و رفلکس های شما را بررسی می کند. همچنین چشم های تان را جهت بررسی تومور می که در اثر فشار یک تومور بر عصبی که چشم را به مغز متصل می نماید به وجود می آید، مورد معاینه قرار می دهد.

2- ام آر آی (MRI): دستگاه بزرگی مجهز به آهنربای قوی که به کامپیوتر متصل است، جهت عکس برداری دقیق از نواحی مختلف سر مورد استفاده قرار می گیرد. برخی اوقات رنگ مخصوصی (ماده حاجب) هم به داخل رگ های خونی در بازو یا دست شما تزریق می شود، تا کمک کند تفاوت های بافت های مغز بیش تر نشان داده شوند. این عکس ها می توانند نواحی غیرعادی، از قبیل تومور را نشان دهند.

3- سی تی اسکن (CT Scan): دستگاه اشعه ایکس، متصل به کامپیوتر، یک سری عکس های دقیق از سر شما می گیرد. گاهی ماده حاجب نیز به داخل رگ های بازو یا دست شما تزریق می شود. ماده حاجب باعث می شود که نواحی غیرعادی راحت تر دیده شوند.

4- مواد رنگی که به داخل جریان خون تزریق می شود موجب می شود که رگ های خونی مغز در اشعه ایکس نشان داده شوند. اگر تومور در مغز وجود داشته باشد، اشعه ایکس تومور و یا رگ های خونی که آن تومور را تغذیه می کنند نشان می دهد.

5- نمونه برداری از مایع مغزی نخاعی: پزشک از مایع مغزی نخاعی شما (مایعی که فضاهای داخل و اطراف مغز و نخاع را پر می کند) نمونه برداری می کند. این فرآیند با بی حسی موضعی انجام می شود.

6- نمونه برداری از بافت مغز: جهت بررسی وجود سلول های تومور، از بافت مغز نمونه برداری یا بیوپسی می شود. آسیب شناس جهت کشف سلول های سرطانی، به بررسی سلول های غیرعادی زیر میکروسکوپ می پردازد. نمونه برداری می تواند سرطان، تغییر بافت منجر به سرطان و یا دیگر شرایط غیرعادی را نشان دهد. این روش تنها راه مطمئن جهت تشخیص تومور مغزی، اطلاع از درجه آن و برنامه ریزی درمان است.

درمان: - جراحی، - پرتودرمانی، - شیمی درمانی، بسیاری از بیماران ترکیبی از این درمان ها را دریافت می کنند.

رژیم غذایی: رژیم غذایی عادی و متعادل داشته باشید. اگر قادر به خوردن غذای عادی نباشید، شاید اضافه کردن مکمل ویتامینی و مواد معدنی لازم باشد

مرکز آموزشی درمانی شهید محمدی بندرعباس